

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2021. gada 18. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patērētāju aizsardzība – Direktīva 93/13/EEK – Negodīgi noteikumi patērētāju līgumos – Ārvalsts valūtā indeksēts hipotekārā aizdevuma līgums – Līguma noteikums par ārvalsts valūtas pirkšanas un pārdošanas kursu – Saprotamības un pārskatāmības prasība – Valsts tiesas pilnvaras

Lietā C-212/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie II Wydział Cywilny* (Varšavas-Voļas rajona tiesa Varšavā, II civillietu nodaļa, Polija) iesniedza ar 2020. gada 22. janvāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 12. maijā, tiesvedībā

M.P.,

B.P.

pret

“A.” prowadzący działalność za pośrednictwem “A.” S.A.,

piedaloties

Rzecznik Praw Obywatelskich,

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: sestās palātas priekšsēdētāja I. Ziemele (referente), kas pilda septītās palātas priekšsēdētājas pienākumus, tiesneši P. Dž. Švirebs [*P. G. Xuereb*] un A. Kumins [*A. Kumin*],

ģenerālvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– M.P. un B.P. vārdā – *J. Mikołajek, radca prawny*, kā arī *M. Szymański, adwokat*,

* Tiesvedības valoda – poļu.

- “A.” *prowadzący działalność za pośrednictwem “A.” S.A.* vārdā – *M. Bakuła, radca prawny*,
- *Rzecznik Praw Obywatelskich* vārdā – *M. Taborowski*,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
- Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes* un *M. Queiroz Ribeiro*, kā arī *A. Rodrigues* un *P. Barros da Costa*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *S. L. Kalèda* un *N. Ruiz García*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV 1993, L 95, 29. lpp.) 3. panta 1. punktu, 4. panta 1. punktu un 5. pantu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp M.P. un B.P., no vienas puses, un banku “A.” *prowadzący działalność za pośrednictwem “A.” S.A.* (turpmāk tekstā – “A”), no otras puses, saistībā ar tāda hipotekārā aizdevuma līguma atmaksas noteikumiem, kurš indeksēts ārvalsts valūtā un kurā ir ietverti, iespējams, negodīgi noteikumi.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 93/13 astotais un divdesmitais apsvērumi ir formulēti šādi:

“tā kā abās Kopienas programmās attiecībā uz patērētāju aizsardzības politiku un informācijas politiku tika pasvītota patērētāju aizsardzības nozīme saistībā ar negodīgiem līgumu noteikumiem; tā kā šo aizsardzību vajadzētu nodrošināt tiesību aktiem un noteikumiem, kas vai nu ir saskaņoti Kopienas līmenī, vai arī pieņemti tieši šajā līmenī;

[..]

tā kā līgumus būtu jāstāda vienkāršā, skaidri saprotamā valodā, patērētājam būtu jādod iespēja faktiski izskatīt visus noteikumus un, ja rodas šaubas, priekšroka dodama interpretācijai, kas ir vislabvēlīgākā patērētājam”.

4 Šīs direktīvas 3. panta 1. punktā ir noteikts:

“Līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja, pretēji prasībai pēc godprātības, tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu patērētājam.”

5 Atbilstoši minētās direktīvas 4. pantam:

“1. Neskarot 7. pantu, līguma noteikuma negodīgumu novērtē, ņemot vērā preču vai pakalpojumu raksturu, attiecībā uz ko līgums noslēgts, un atsaucoties uz visiem apstākļiem līguma slēgšanas brīdī, kas ar to bijuši saistīti, kā arī visiem pārējiem līguma noteikumiem vai citu līgumu, no kā tas ir atkarīgs.

2. Noteikumu negodīguma novērtējums neattiecas ne uz līguma galvenā priekšmeta definīciju, ne arī uz cenas un atlīdzības atbilstīgumu pakalpojumiem vai precēm, kas par to saņemtas, ciktāl šie noteikumi ir vienkāršā, skaidri saprotamā valodā.”

6 Direktīvas 93/13 5. pantā ir paredzēts:

“Līgumos, kuros visi vai atsevišķi patērētājam piedāvāti noteikumi ir rakstveidā, šiem noteikumiem vienmēr jābūt sastādītiem vienkāršā, skaidri saprotamā valodā. Ja rodas šaubas par kāda noteikuma nozīmi, priekšroka dodama interpretācijai, kas ir vislabvēlīgākā patērētājam. Šos noteikumus par interpretāciju nepiemēro 7. panta 2. punktā noteikto procedūru kontekstā.”

7 Atbilstoši šīs direktīvas 6. panta 1. punktam:

“Dalībvalstis nosaka, ka negodīgi noteikumi, kas izmantoti pārdevēja vai piegādātāja ar patērētāju noslēgtā līgumā, atbilstoši savas valsts tiesību aktiem nav saistoši patērētājam un ka līgums ar tādiem pašiem noteikumiem turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt bez negodīgajiem noteikumiem.”

8 Minētās direktīvas 7. panta 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka patērētāju un konkurentu interesēs pastāv adekvāti un efektīvi līdzekļi, lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos līgumos.”

Polijas tiesības

9 *Kodeks cywilny* (Civilkodekss) 65. pants ir formulēts šādi:

“1. Gribas izpausme ir jāinterpretē atbilstoši sociālo normu principiem un paražām, ņemot vērā apstākļus, kuros tā ir tikusi izteikta.

2. Tā vietā, lai pamatotos uz līgumu noteikumu burtisko nozīmi, būtu jānoskaidro tajos izteiktais līgumslēdzēju pušu kopīgais nodoms un mērķi.”

10 Civilkodeksa 385.¹ pantā ir noteikts:

“1. Patērētāju līguma noteikumi, kuri nav tikuši atsevišķi apspriesti, patērētājam nav saistoši, ja tajos viņa tiesības un pienākumi ir noteikti pretēji labiem tikumiem, būtiski apdraudot viņa

intereses (prettiesiski noteikumi). Šī tiesību norma neattiecas uz noteikumiem par pušu pamatpienākumiem, it īpaši cenu vai atlīdzību, ja tie ir formulēti nepārprotami.

2. Ja kāds līguma noteikums patērētājam nav saistošs saskaņā ar 1. punktu, pārējā daļā līgums turpina būt pusēm saistošs.

3. Atsevišķi neapspriesti ir tie līguma noteikumi, kuru saturu patērētājs nevarēja faktiski ietekmēt. It īpaši tas attiecas uz līguma noteikumiem, kas izriet no standartlīguma, ko patērētājam ir piedāvājusi otra līgumslēdzēja puse.

4. Pienākums pierādīt, ka noteikums ir ticis atsevišķi apspriests, ir tai pusei, kura uz to atsaucas.”

11 1997. gada 29. augusta *ustawa – Prawo bankowe* (Likums par banku tiesībām) (1997. gada Dz. U. Nr. 140, 939. pozīcija) 69. panta 2. punktā, redakcijā, kas bija spēkā pamatlietas faktu rašanās laikā, bija ietverts saraksts ar informāciju, kurai jābūt norādītai aizdevuma līgumā, piemēram, aizdevuma summa un valūta (2. apakšpunkts), aizdevuma atmaksas noteikumi un termiņi (4. apakšpunkts), procentu likmes apmērs un tās grozīšanas nosacījumi (5. apakšpunkts), kā arī līguma grozīšanas un izbeigšanas noteikumi (10. apakšpunkts).

12 Ar 2011. gada 29. jūlija *ustawa o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw* (Likums, ar ko groza Likumu par banku tiesībām) (2011. gada Dz. U. Nr. 165, 984. pozīcija), kas stājās spēkā pēc pamatlietā aplūkotā aizdevuma līguma noslēgšanas, Likuma par banku tiesībām 69. panta 2. punktam tika pievienots 4.a apakšpunkts, kā arī šim pašam pantam tika pievienots 3. punkts.

13 Saskaņā ar grozītā Likuma par banku tiesībām 69. panta 2. punkta 4.a apakšpunktu aizdevuma līgumā tostarp ir jāprecizē – “gadījumā, ja aizdevuma līgums ir izteikts vai indeksēts citā valūtā, kas nav Polijas valūta, – sīki izstrādāti noteikumi par valūtas kursa, pamatojoties uz ko it īpaši tiek aprēķināta aizdevuma summa, tā daļas un ikmēneša maksājumi (pamatsumma un procenti), noteikšanas kārtību un datumiem, kā arī noteikumi par konvertēšanu valūtā, kurā aizdevums tiek izmaksāts vai atmaksāts”.

14 Šī likuma, ar grozījumiem, 69. panta 3. punktā ir noteikts:

“Ja tiek noslēgts kredītlīgums, kurš izteikts vai indeksēts valūtā, kas nav Polijas valūta, aizņēmējs var veikt ikmēneša maksājumus (procentus un pamatsummu), kā arī veikt priekšlaicīgu visas vai daļas no kredīta summas tiešu atmaksu šajā valūtā. Šādā gadījumā kredītlīgumā ir jāprecizē arī noteikumi par konta atvēršanu un uzturēšanu, lai iekasētu līdzekļus, kas paredzēti kredīta atmaksai, un atmaksas noteikumi, izmantojot šo kontu.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

15 2008. gada 16. maijā M.P. un B.P. noslēdza ar A, Polijā reģistrētu banku, hipotekārā aizdevuma līgumu par summu 460 000 Polijas zloti (PLN) (aptuveni 10 0000 EUR), kas atmaksājams 480 ikmēneša maksājumos. Aizdevums tika indeksēts ārvalsts valūtā, proti, Šveices frankos (CHF), un procentu likme atbilda atsauces likmei LIBOR 3M (CHF), pieskaitot fiksēto peļņas daļu 1,20 procentpunktu apmērā.

- 16 Iesniedzot aizdevuma pieteikumu, aizņēmēji parakstīja deklarāciju, saskaņā ar kuru viņi, pilnībā apzinoties kursa maiņas risku, atsakās no iespējas noslēgt aizdevuma līgumu Polijas zlotos un izvēlas noslēgt aizdevuma līgumu, kas indeksēts ārvalsts valūtā. Šajā deklarācijā turklāt bija precizēts, ka aizņēmēji tika informēti, ka aizdevuma atmaksas maksājumi ir izteikti šajā ārvalsts valūtā un tie ir jāatmaksā Polijas zlotos saskaņā ar līguma vispārīgajos nosacījumos atspoguļotajiem noteikumiem, ar kuriem viņi bija iepazinušies (turpmāk tekstā – “Vispārīgie nosacījumi”).
- 17 No Vispārīgo nosacījumu 2. panta 2. un 12. punkta izriet, ka aizdevums, kas indeksēts ārvalsts valūtā, ir aizdevums ar procentu likmi, kas ir balstīta uz atsauces likmi, kura attiecas uz citu valūtu, nevis Polijas zlotiem, un tā izmaksa un atmaksāšana tiek veikta Polijas zlotos, pamatojoties uz ārvalsts valūtas kursu, kāds norādīts bankā spēkā esošajā valūtas kursu tabulā.
- 18 Saskaņā ar Vispārīgo nosacījumu 7. panta 4. punktu līdzekļi tiek izmaksāti Polijas zlotos atbilstoši likmei, kas nevar būt zemāka par valūtas pirkšanas kursu, saskaņā ar šīs izmaksas brīdī spēkā esošo tabulu. Aizdevuma neatmaksātās summas atlikums ir izteikts ārvalsts valūtā, un to aprēķina saskaņā ar aizdevuma izmaksai piemēroto kursu.
- 19 Atbilstoši Vispārīgo nosacījumu 9. panta 2. punktam aizdevuma maksājumi tiek izteikti ārvalsts valūtā un tos iekasē no aizņēmēja bankas konta dienā, kad ir to atmaksas termiņš, saskaņā ar Šveices franka pārdošanas kursu, kas norādīts bankā spēkā esošajā tabulā tās darba dienas beigās, kura ir pirms dienas, kad iestāties maksājumu termiņš.
- 20 2013. gada 10. janvārī M.P. un B.P. noslēdza ar A attiecīgā līguma papildvienošanos, kurā bija paredzēts, ka aizņēmēji paši atmaksā aizdevumu Šveices frankos, neizmantojot bankas veikto valūtas maiņas darījumu.
- 21 Valūtas kursu svārstību starp Polijas zlotiem un Šveices frankiem rezultātā starpība starp prasītāju pamatlietā atmaksāto summu laikposmā no 2008. gada 16. maija līdz 2014. gada 10. oktobrim un summu, kas būtu tikusi atmaksāta, ja aizdevums būtu bijis izteikts Polijas zlotos, un pieskaitot piemērojamo procentu likmi, bija 30 601,01 PLN (aptuveni 6732 EUR).
- 22 Uzskatīdami, ka noteikums par aizdevuma indeksāciju ārvalsts valūtā ir negodīgs, jo tajā nebija precizēta kārtība, kādā banka nosaka valūtas kursu, M.P. un B.P. cēla prasību piespriest A viņiem samaksāt summu 50 000 PLN (aptuveni 10 850 EUR) apmērā.
- 23 Iesniedzējtiesa norāda, ka pamatlietas puses atšķirīgi interpretē hipotekārā aizdevuma līguma noteikuma par indeksāciju formulējumu. Lai gan banka uzskata, ka šajā noteikumā ir paredzēts, ka aizdevuma valūtas kurss tiek noteikts, ņemot vērā tirgus valūtas maiņas kursu, kas ik dienu ir atspoguļota bankas valūtas kursu tabulā, aizņēmēji interpretē šo noteikumu tādējādi, ka tajā ir paredzēts, ka valūtas kurss tiek noteikts, izmantojot tādu objektīvu kursu, kādu noteikusi *Narodowy Bank Polski* (Polijas Valsts banka).
- 24 Šī tiesa uzskata, ka pamatlietā aplūkotais indeksācijas noteikums tā vispārīgā formulējuma dēļ ir zināmā mērā neskaidrs, līdz ar to ir jāuzskata, ka A nav izpildījusi Direktīvas 93/13 5. pantā paredzētos informācijas un pārskatāmības pienākumus.

- 25 Tomēr tā jautā, vai, ņemot vērā aizdevuma līguma ilgumu, proti, 40 gadus, un pašu indeksācijas ārvalsts valūtā, kuras maiņas kurss pastāvīgi mainās, mehānismu, Direktīvas 93/13 5. pants tomēr ir jāinterpretē tādējādi, ka bankai ir pienākums noteikumu par indeksāciju formulēt tādējādi, lai aizņēmējs patstāvīgi varētu identificēt šo kursu konkrētajā brīdī. Šādu precizitātes līmeni praktiski nebūtu iespējams sasniegt.
- 26 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka Civill kodeksa 65. pantā tai ir dota iespēja noskaidrot līguma pušu kopīgo nodomu. Šajā gadījumā tā norāda, ka tās ārvalsts valūtas, kurā veikta indeksācija, tirgus vērtība varētu būt kritērijs šīs valūtas kursa noteikšanai atbilstoši pamatlietā aplūkotā līguma noteikumiem. Tā piebilst, ka šāds risinājums nodrošinātu līguma pušu tiesību un pienākumu līdzsvaru.
- 27 Turklāt šī tiesa atgādina, ka saskaņā ar 2013. gada 14. marta spriedumu *Aziz* (C-415/11, EU:C:2013:164) un 2017. gada 26. janvāra spriedumu *Banco Primus* (C-421/14, EU:C:2017:60) ir jāpārbauda, vai attiecīgajā līguma noteikumā nav veikta tāda tiesību un pienākumu sadale, kādai puses nebūtu piekritušas, labticīgi veicot sarunas.
- 28 Ņemot vērā apstākļus, kādos pamatlietā aplūkotais aizdevuma līgums tika noslēgts un izpildīts, pirmkārt, minētā tiesa neizslēdz to, ka aizņēmēji tomēr būtu noslēguši šo līgumu, ja tie būtu sapratuši tā noteikumus tāpat kā banka.
- 29 Otrkārt, šī pati tiesa uzskata, ka *A* visā līguma izpildes laikposmā, pamatojoties uz savu izpratni par šo līgumu, esot piemērojusi valūtas tirgus kursus un līdz ar to nevar atzīt, ka tā būtu rīkojusies ļaunticīgi. Tai labākajā gadījumā varētu tikt pārņemta zināma vienaldzība, taču nevis nodoms formulēt līguma noteikumu tādējādi, lai kaitētu patērētājam, piemērojot patvaļīgu un ar tirgus valūtas maiņas kursiem nesaistītu ārvalsts valūtas kursu.
- 30 Šādos apstākļos *Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie II Wydział Cywilny* (Varšavas-Voļas rajona tiesa Varšavā, II civillietu nodaļa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai, ņemot vērā Direktīvas [93/13] 3. panta 1. punktu, 4. panta 1. punktu un 5. pantu, kā arī tās apsvērumus, kuros ir paredzēts, ka līgumi ir jāsastāda vienkāršā, skaidri saprotamā valodā un, ja rodas šaubas, priekšroka ir dodama interpretācijai, kas ir vislabvēlīgākā patērētājam, līguma noteikumam par ārvalstu valūtas pirkšanas un pārdošanas kursu tāda aizdevuma līgumā, kurš ir indeksēts ārvalsts valūtā, ir jābūt formulētam nepārprotami, proti, tādējādi, lai aizņēmējs/patērētājs varētu patstāvīgi noteikt šo kursu konkrētā dienā, vai arī, ņemot vērā minētās direktīvas 4. panta 1. punktā norādīto līguma veidu, proti, ilgtermiņa līgumu (vairāku desmitu gadu garumā), kā arī to, ka ārvalstu valūtas kurss nepārtraukti (jebkurā brīdī) mainās, ir iespējams noformulēt līguma noteikumu vispārīgāk, proti, tādā veidā, kas attiecas uz ārvalstu valūtas tirgus vērtību, tādējādi liedzot radīt pušu tiesību un pienākumu ievērojamu nelīdzsvarotību, kas būtu nelabvēlīgāka patērētājam minētās direktīvas 3. panta 1. punkta izpratnē?
- 2) Ja atbilde uz pirmo [jautājumu] ir apstiprinoša, vai, ņemot vērā Direktīvas [93/13] 5. pantu un tās apsvērumus, līguma noteikumu par to, ka kreditors (banka) nosaka ārvalstu valūtas pirkšanas un pārdošanas kursu, var interpretēt tādējādi, lai šaubas par līgumu interpretētu labvēlīgāk patērētājam un pieņemtu, ka līgumā ārvalstu valūtas pirkšanas un pārdošanas kursi ir noteikti nevis patvaļīgi, bet gan pamatojoties uz tirgus likumiem, jo īpaši situācijā, kad puses vienādi ir sapratušas tos līguma noteikumus, kuri nosaka ārvalstu valūtas pirkšanas

un pārdošanas kursus, vai kad aizņēmējs/patērētājs neinteresējās par apstrīdēto līguma noteikumu līguma noslēgšanas vai izpildes brīdī, jo tas neiepazinās ar līguma saturu tā noslēgšanas brīdī vai visā tā darbības laikā?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 31 Vispirms ir jānorāda, ka ar pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, pirmkārt, vai, lai izpildītu Direktīvas 93/13 4. panta 1. punktā, kā arī 5. pantā paredzēto pārskatāmības prasību, tādām noteikumiem par indeksāciju ārvalsts valūtā, kāds ir ietverts pamatlietā aplūkotajā hipotekārā aizdevuma līgumā, kuram ir īpaši ilgs termiņš, ir jābūt formulētam vienkāršā un skaidri saprotamā valodā, lai patērētājs pats jebkurā brīdī varētu noteikt šīs valūtas kursu, kādu piemēro banka. Ar šo pašu jautājumu iesniedzējtiesa, otrkārt, vēlas noskaidrot, vai pietiek ar atsauci uz ārvalsts valūtas tirgus vērtību, lai nodrošinātu minētajās tiesību normās paredzēto pārskatāmības prasību.
- 32 Turklāt ar otro jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tā ir tiesīga interpretēt tādu indeksācijas noteikumu kā pamatlietā aplūkotais tādējādi, ka tas attiecas uz ārvalsts valūtas tirgus vērtību, it īpaši, ja šāda interpretācija ļautu atspoguļot līguma pušu kopīgo gribu, tādējādi izvairoties no šī noteikuma atzīšanas par spēkā neesošu.
- 33 Līdz ar to pirmā prejudiciālā jautājuma otrajā daļā iesniedzējtiesa ir iecerējusi atsaukties uz tirgus vērtības vispārējo jēdzienu kā līdzekli, kas nodrošinātu, ka tāds indeksācijas noteikums kā pamatlietā ir formulēts vienkāršā un skaidri saprotamā valodā. Turklāt no otrā prejudiciālā jautājuma tostarp izriet, ka šī atsauce izriet no iesniedzējtiesas veiktās šī līguma noteikuma interpretācijas, jo pēdējā minētā vēlas noskaidrot, vai, ņemot vērā pamatlietas īpašos apstākļus, it īpaši aizdevuma līguma ilgo termiņu, kā arī to, ka aizņēmēji tā izpildes laikā nav izrādījuši īpašu interesi, tā ir tiesīga pārformulēt pamatlietā aplūkoto līguma noteikumu vispārīgāk, tādējādi, lai tas attiektos uz tirgus vērtību.
- 34 Šādos apstākļos ir jāatbild uz pirmā jautājuma pirmo apakšjautājumu, pirms tiek izskatīts šī jautājuma otrais apakšjautājums kopā ar otro jautājumu.

Par pirmā jautājuma pirmo apakšjautājumu

- 35 Ar pirmā jautājuma pirmo apakšjautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 93/13 4. panta 1. punkts un 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai uzskatītu, ka starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtajā aizdevuma līgumā ietvertais noteikums, kurā ir paredzēts tās ārvalsts valūtas pirkšanas un pārdošanas kurss, kurā aizdevums ir indeksēts, ir formulēts vienkāršā un skaidri saprotamā valodā šo tiesību normu izpratnē, tam ir jābūt formulētam tādējādi, lai patērētājs jebkurā līguma izpildes brīdī varētu patstāvīgi identificēt valūtas kursu, kas tiek piemērots, lai noteiktu šī aizdevuma atmaksas maksājumu summu.
- 36 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu iedibinātā sadarbības starp valstu tiesām un Tiesu procedūrā Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu izlemt tās izskatīšanā esošo lietu. Tādēļ vajadzības gadījumā Tiesai jautājumi, kas tai ir uzdoti, ir jāpārformulē (spriedums, 2020. gada 16. jūlijs, *Caixabank* un *Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-224/19 un C-259/19, EU:C:2020:578, 46. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 37 Šajā gadījumā, lai gan ir taisnība, ka pirmā jautājuma pirmajā apakšjautājumā iesniedzējtiesa atsaucas uz prasību par līguma noteikumu formulējumu vienkāršā un skaidri saprotamā valodā, kāda paredzēta gan Direktīvas 93/13 4. pantā, gan 5. pantā, pamatlieta neattiecas ne uz līguma galvenā priekšmeta definīciju, ne arī uz cenas un atlīdzības atbilstīgumu pakalpojumiem vai precēm šīs direktīvas 4. panta 2. punkta izpratnē, līdz ar to ir jāsaprot, ka pirmā prejudiciālā jautājuma pirmais apakšjautājums attiecas vienīgi uz minētās direktīvas 5. pantā paredzēto pārskatāmības prasību.
- 38 Šajā ziņā ir jānorāda, ka katrā ziņā no Tiesas judikatūras izriet, pirmkārt, ka Direktīvas 93/13 5. pantā paredzētā prasība par formulējumu vienkāršā un skaidri saprotamā valodā ir piemērojama tostarp, ja noteikums ietilpst šīs direktīvas 4. panta 2. punkta piemērošanas jomā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 3. marts, *Gómez del Moral Guasch*, C-125/18, EU:C:2020:138, 46. punkts), un, otrkārt, ka šajā tiesību normā ietvertajai prasībai ir tāda pati piemērošanas joma kā prasībai, kas paredzēta šīs pašas direktīvas 5. pantā (spriedums, 2014. gada 30. aprīlis, *Kásler un Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, 69. punkts).
- 39 Papildus ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 93/13 5. panta formulējumu, ja starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgta līguma noteikumi ir rakstveidā, tiem “vienmēr jābūt sastādītiem vienkāršā, skaidri saprotamā valodā” un tādējādi jāievēro pārskatāmības prasība.
- 40 Turklāt saskaņā ar šīs direktīvas divdesmitā apsvēruma formulējumu patērētājam būtu jānodrošina iespēja faktiski izskatīt visus līguma noteikumus.
- 41 Šajā ziņā ir jānorāda, ka prasība par līguma noteikumu pārskatāmību nedrīkst attiekties tikai uz to vienkāršās un skaidri saprotamās valodas raksturu no formālā un gramatiskā viedokļa. Ņemot vērā, ka ar minēto direktīvu ieviestā aizsardzības sistēma balstās uz ideju, ka patērētājs salīdzinājumā ar pārdevēju vai piegādātāju atrodas nelabvēlīgākā situācijā, tostarp attiecībā uz informācijas apjomu, šī prasība par līguma noteikumu formulējumu vienkāršā un skaidri saprotamā valodā un tādējādi arī šajā pašā direktīvā izvirzītā pārskatāmības prasība ir jāsaprot plaši (spriedums, 2021. gada 10. jūnijs, *BNP Paribas Personal Finance*, no C-776/19 līdz C-782/19, EU:C:2021:470, 63. punkts un minētā judikatūra).
- 42 Līdz ar to prasība par līguma noteikumu pārskatāmību ir jāsaprot tādējādi, ka tajā ir noteikts ne tikai tas, ka attiecīgajam noteikumam ir jābūt saprotamam patērētājam no formālā un gramatiskā viedokļa, bet arī ka samērā informētam, uzmanīgam un apdomīgam vidusmēra patērētājam ir jāvar saprast šī noteikuma konkrēto darbību un tādējādi, pamatojoties uz precīziem un saprotamiem kritērijiem, jāvar novērtēt šāda noteikuma iespējami nozīmīgās ekonomiskās sekas attiecībā uz viņa finanšu saistībām (spriedums, 2021. gada 10. jūnijs, *BNP Paribas Personal Finance*, no C-776/19 līdz C-782/19, EU:C:2021:470, 64. punkts un minētā judikatūra).
- 43 Precīzāk, prasība par formulējumu vienkāršā un skaidri saprotamā valodā nozīmē, ka kredītlīgumu gadījumā finanšu iestādēm ir jāsniedz aizņēmējiem pietiekama informācija, lai tie varētu pieņemt savus lēmumus, būdami piesardzīgi un labi informēti. It īpaši šī prasība nozīmē, ka noteikums, saskaņā ar kuru aizdevums ir jāatmaksā tajā pašā ārvalsts valūta, kurā tika noslēgts šis aizdevuma līgums, patērētājam ir jāsaprot ne vien no formālā un gramatiskā viedokļa, bet arī attiecībā uz tā konkrēto nozīmi tādējādi, ka samērā informētam, uzmanīgam un apdomīgam vidusmēra patērētājam ir jāspēj ne vien apzināties tās ārvalsts valūtas vērtības pieauguma vai samazinājuma iespējamība, kurā aizdevums ir indeksēts, bet arī novērtēt šāda noteikuma iespējami nozīmīgās ekonomiskās sekas attiecībā uz viņa finansiālajām saistībām (rīkojums, 2018. gada 22. februāris, *Lupean*, C-119/17, nav publicēts, EU:C:2018:103, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 44 Šādu interpretāciju apstiprina Direktīvas 93/13 mērķis, kas, kā izriet no tās astotā apsvēruma, it īpaši ir vērsts uz patērētāju aizsardzību. Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi, ka pirms līguma noslēgšanas informācija par tā noteikumiem un šī līguma parakstīšanas sekām patērētājam ir ļoti svarīga. Tieši uz šīs informācijas pamata patērētājs izlems, vai viņš vēlas uzņemties līgumiskas saistības ar pārdevēju vai piegādātāju, piekrītot nosacījumiem, ko tas ir iepriekš formulējis (spriedums, 2021. gada 10. jūnijs, *BNP Paribas Personal Finance*, no C-776/19 līdz C-782/19, EU:C:2021:470, 62. punkts un minētā judikatūra).
- 45 Šajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka pamatlietā aplūkotā līguma noslēgšanas brīdī aizņēmēji bija sapratuši noteikumu par līguma indeksāciju tādējādi, ka tajā bija paredzēts noteikt indeksācijas valūtas pirkšanas un pārdošanas kursu, lai aprēķinātu ikmēneša maksājumus, pamatojoties uz tādu objektīvi noteiktu maiņas kursu, kādu noteikusi *Narodowy Bank Polski* (Polijas Valsts banka).
- 46 Savukārt *A* norāda, ka saskaņā ar Vispārīgo nosacījumu 9. panta 2. punktu valūtas pirkšanas un pārdošanas kurss bija tas, kas norādīts bankā spēkā esošajā tabulā, un piebilst, ka pamatlietā aplūkotā līguma noslēgšanas dienā spēkā esošajos normatīvajos aktos tai nebija uzlikts pienākums precizēt visas piemērotā maiņas kursa aprēķināšanas detaļas. *A* norāda, ka praksē maiņas kurss izrietēja kopumā no, pirmkārt, Polijas Valsts bankas publicētajiem vidējiem valūtas kursiem un, otrkārt, globālās situācijas valūtas tirgos, bankas nostājas valūtu jomā un kursu izmaiņu prognozēm.
- 47 Šajā ziņā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka nedz pamatlietā aplūkotajā indeksācijas noteikumā, nedz Vispārīgajos nosacījumos nav precizēti visi faktori, kurus banka ņēma vērā, lai noteiktu maiņas kursu, kas piemērots pamatlietā aplūkotā hipotekārā aizdevuma atmaksas maksājumu aprēķināšanai.
- 48 Līdz ar to, neskarot pārbaudes, kas jāveic iesniedzējtiesai, šķiet, ka pamatlietā aplūkoto indeksācijas noteikumu mazāk raksturo neskaidrs formulējums nekā tas, ka nav norādīti maiņas kursa noteikšanas noteikumi, ko *A* piemēroja, lai aprēķinātu aizdevuma atmaksas maksājumus.
- 49 Tiesa jau ir nospriedusi, ka attiecībā uz līguma noteikumu, pamatojoties uz kuru pārdevējs vai piegādātājs aprēķina patērētāja ikmēneša maksājumu apmēru, ņemot vērā šī pārdevēja vai piegādātāja piemēroto ārvalsts valūtas pārdošanas kursu, būtiska nozīme attiecībā uz pārskatāmības prasības ievērošanu ir tam, vai aizdevuma līgumā ir pārskatāmā veidā norādīts ārvalsts valūtas konvertācijas mehānisma pamatojums un īpatnības, kā arī saistība starp šo mehānismu un citos līguma noteikumos paredzēto mehānismu, kā rezultātā patērētājs, pamatojoties uz konkrētiem un saprotamiem kritērijiem, var paredzēt ekonomiskās sekas, kas tam no tā izriet (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 30. aprīlis, *Kásler un Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, 73. punkts).
- 50 Līdz ar to valsts tiesai, ņemot vērā visus atbilstošos faktiskos apstākļus, tostarp reklāmu un informāciju, ko aizdevējs ir sniedzis, apspriežot attiecīgo aizdevuma līgumu, ir jāizvērtē, vai samērā informēts, uzmanīgs un apdomīgs vidusmēra patērētājs varēja zināt ne vien par valūtas maiņas kursu starpību esamību, kas parasti pastāv valūtu tirgū, bet arī novērtēt ekonomiskās sekas – kuras tam var būt visai ievērojamas –, kas rodas no valūtas pārdošanas kursa piemērošanas, lai aprēķinātu aizdevuma atmaksas maksājumus, kas tam būs jāveic, un līdz ar to – tā aizdevuma kopējās izmaksas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 10. jūnijs, *BNP Paribas Personal Finance*, no C-776/19 līdz C-782/19, EU:C:2021:470, 66. un 67. punkts un tajos minētā judikatūra).

- 51 Ir taisnība, kā norāda iesniedzējtiesa, ka tāda aizdevuma līguma gadījumā, kurš ir indeksēts ārvalsts valūtā un kura ilgums ir 40 gadi, aizdevējs nevar paredzēt ekonomiskā sloga pieaugumu, ko varētu radīt minētajā līgumā paredzētais indeksācijas mehānisms.
- 52 Šajā ziņā ir jānorāda, ka tas, vai pārdevējs vai patērētājs ir ievērojis Direktīvas 93/13 5. pantā paredzēto pārskatāmības prasību, ir jāizvērtē, ņemot vērā elementus, kas bija šī pārdevēja vai piegādātāja rīcībā ar patērētāju noslēgtā līguma noslēgšanas dienā (skat. rīkojumu, 2021. gada 3. marts, *Ibercaja Banco*, C-13/19, nav publicēts, EU:C:2021:158, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 53 Tomēr ar apstākli, ka maiņas kursi ilgtermiņā mainās, nevar pamatot to, ka līguma noteikumos, kā arī informācijā, ko pārdevējs vai piegādātājs sniedz, apspriežot līgumu, nav norādīti kritēriji, kurus banka izmanto, lai noteiktu maiņas kursu, kas ir piemērojams aizdevuma atmaksas maksājumu aprēķināšanai, tādējādi ļaujot patērētājam jebkurā brīdī identificēt šo maiņas kursu.
- 54 Šo apsvērumu apstiprina fakts, ka ar Direktīvu 93/13 ieviestā aizsardzības sistēma, kas balstīta uz ideju, ka patērētājs salīdzinājumā ar pārdevēju vai piegādātāju atrodas nelabvēlīgākā situācijā, it īpaši attiecībā uz informētības līmeni, šajā direktīvā noteiktā prasība par līguma noteikumu formulējumu vienkāršā un skaidri saprotamā valodā un līdz ar to par pārskatāmību, ir jāsaprot tādējādi, ka tai ir jāļauj aizņēmējam saprast, ko tas uzņemas, it īpaši aizdevuma, par ko tas noslēdzis līgumu, ikmēneša maksājumu aprēķināšanas noteikumus.
- 55 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Direktīvas 93/13 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtā aizdevuma līguma noteikuma, kurā ir paredzēts tās ārvalsts valūtas pirkšanas un pārdošanas kurss, kurā aizdevums ir indeksēts, saturam ir jāļauj samērā informētam, uzmanīgam un apdomīgam patērētājam, pamatojoties uz skaidriem un saprotamiem kritērijiem, saprast, kā tiek noteikts ārvalsts valūtas maiņas kurss, kas tiek izmantots, lai aprēķinātu atmaksājamo maksājumu summu, tādējādi, lai šim patērētājam pašam būtu iespējams jebkurā brīdī identificēt pārdevēja vai patērētāja piemēroto maiņas kursu.

Par pirmā jautājuma pirmo apakšjautājumu un otro jautājumu

- 56 Ar šiem jautājumiem, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 93/13 5. pants un 6. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj, ka valsts tiesa, kura ir konstatējusi starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtā aizdevuma līguma noteikuma par indeksāciju ārvalstu valūtā negodīgumu šīs direktīvas 3. panta 1. punkta izpratnē, interpretē šo noteikumu tādējādi, lai mazinātu tā negodīgo raksturu, ieviešot tajā indeksācijas ārvalsts valūtas “tirgus vērtības” vispārīgu jēdzienu, pat ja šāda interpretācija atbilst līguma pušu kopējai gribai.
- 57 Pirmkārt, ir jāatgādina, ka, ja, ņemot vērā visus pamatlietas apstākļus, iesniedzējtiesai būtu jākonstatē pamatlietā aplūkotā indeksācijas noteikuma negodīgums, tai saskaņā ar Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktu tas būtu jāatstāj nepiemērots.
- 58 Šajā ziņā no judikatūras izriet, pirmkārt, ka Direktīvas 93/13 5. pantā paredzētās prasības par līguma noteikuma vienkāršo un skaidri saprotamo valodu ievērošana ir viens no elementiem, kas jāņem vērā, novērtējot šī noteikuma negodīgumu, kas valsts tiesai ir jāveic saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 1. punktu. Šī vērtējuma ietvaros minētajai tiesai ir jāizvērtē, ņemot vērā visus lietas apstākļus, pirmkārt, vai, iespējams, nav tikusi ievērota godprātības prasība un, otrkārt, vai par

sliktu patērētājam nepastāv varbūtēja ievērojama nelīdzsvarotība šīs pēdējās minētās tiesību normas izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 3. oktobris, *Kiss un CIB Bank*, C-621/17, EU:C:2019:820, 49. punkts).

- 59 Otrkārt, ir ticis nospriests, ka aizdevuma līguma, kas indeksēts ārvalsts valūtā, noteikums, kurā ir paredzēts, ka aizdevuma atmaksas maksājumi ir jāveic šajā valūtā, nozīmētu, ka gadījumā, ja notiktu valsts valūtas devalvācija salīdzinājumā ar minēto ārvalsts valūtu, valūtas kursa maiņas risks būtu jāuzņemas patērētājam (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2018. gada 22. februāris, *Lupean*, C-119/17, nav publicēts, EU:C:2018:103, 28. punkts).
- 60 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas nolēmumu izriet, ka Likuma par banku tiesībām 69. panta 2. punkts pēc pamatlietā aplūkotā hipotekārā aizdevuma līguma noslēgšanas tika grozīts tādējādi, ka turpmāk ārvalsts valūtā indeksēta aizdevuma līgumā obligāti ir jāietver informācija par tā maiņas kursa noteikšanas metodēm un datumiem, pamatojoties uz kuru tiek aprēķināta kredīta summa un ikmēneša maksājumi, kā arī valūtas konvertēšanas noteikumi.
- 61 Šajā ziņā Tiesa jau ir nospriedusi, ka, lai arī ar Direktīvas 93/13 7. panta 1. punktu dalībvalstīm nav liegts ar tiesību aktu palīdzību izbeigt negodīgu noteikumu piemērošanu līgumos, ko pārdevēji vai piegādātāji noslēdz ar patērētājiem, tomēr likumdevējam šajā kontekstā ir jāievēro šīs direktīvas 6. panta 1. punkta prasības (spriedums, 2021. gada 29. aprīlis, *Bank BPH*, C-19/20, EU:C:2021:341, 77. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 62 Tas, ka līguma noteikums, pamatojoties uz valsts tiesību aktiem, ir atzīts par negodīgu un spēkā neesošu, kā arī ir aizstāts ar jaunu noteikumu, nevar mazināt patērētājiem garantēto aizsardzību (spriedums, 2021. gada 29. aprīlis, *Bank BPH*, C-19/20, EU:C:2021:341, 78. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 63 Šādos apstākļos likumdevēja pieņemti noteikumi, kas regulē līguma noteikuma piemērošanu un veicina Direktīvas 93/13 preventīvās iedarbības nodrošināšanu attiecībā uz pārdevēju vai piegādātāju rīcību, neskar patērētājam šajā direktīvā atzītās tiesības (spriedums, 2021. gada 29. aprīlis, *Bank BPH*, C-19/20, EU:C:2021:341, 79. punkts).
- 64 Līdz ar to no apstākļiem, kas atgādināti šī sprieduma 50. un 52. punktā, izriet, ka pamatlietā aplūkotais indeksācijas noteikums, kas, neskarot pārbaudes, kas jāveic iesniedzējtiesai, neļauj patērētājam pašam jebkurā brīdī identificēt pārdevēja vai piegādātāja piemēroto maiņas kursu, ir negodīgs.
- 65 Šajā ziņā, ciktāl šī tiesa norādīja, ka nevar uzskatīt, ka *A* būtu rīkojusies ļaunticīgi, minētajai tiesai it īpaši ir jāpārbauda, vai pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, nepastāv ievērojama nelīdzsvarotība par sliktu patērētājam.
- 66 Šāda pārbaude neaprobežojas ar kvantitatīvu ekonomisku vērtējumu, kas balstās uz darījuma, kas ir līguma priekšmets, kopējās summas, no vienas puses, un izmaksu, kas patērētājam saskaņā ar šo noteikumu jāveic, no otras puses, salīdzinājumu. Ievērojama nelīdzsvarotība var izrietēt no pietiekami būtiska aizskāruma attiecībā uz tiesisko situāciju, kurā patērētājs atrodas kā attiecīgā līguma puse saskaņā ar piemērojamajām valsts tiesību normām, vai tas būtu to tiesību saturs, kuras viņš atbilstīgi šīm normām gūst no šī līguma, ierobežojuma formā vai kā šķērslis to īstenošanai, vai arī kā valsts tiesību normās neparedzēta papildu pienākuma uzlikšana viņam (spriedums, 2019. gada 3. oktobris, *Kiss un CIB Bank*, C-621/17, EU:C:2019:820, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 67 Otrkārt, iesniedzējtiesa precizē, ka tai saskaņā ar Civilkodeksa 65. pantu esot iespējams mazināt pamatlietā aplūkotā noteikuma par indeksāciju pārskatāmības trūkumu, kā rezultātā varētu tikt konstatēts tā negodīgais raksturs, to interpretējot atbilstoši līgumslēdzēju pušu kopējai gribai.
- 68 Tomēr ir jānorāda, ka tad, ja valsts tiesa konstatē negodīga noteikuma spēkā neesamību līgumā, kas ir noslēgts starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju, Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesību normu, kura valsts tiesai ļauj papildināt šo līgumu, pārskatot šī noteikuma saturu (spriedums, 2021. gada 29. aprīlis, *Bank BPH, C-19/20*, EU:C:2021:341, 67. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 69 Ja valsts tiesa drīkstētu grozīt šādā līgumā ietvertu negodīgu noteikumu saturu, šāda iespēja varētu apdraudēt Direktīvas 93/13 7. pantā paredzētā mērķa īstenošanu ilgtermiņā. Šī iespēja likvidētu preventīvo ietekmi, kāda attiecībā uz pārdevējiem un piegādātājiem ir vienkāršai šādu negodīgu noteikumu nepiemērošanai patērētājiem, ciktāl pirmajiem minētajiem joprojām pastāvētu vilinājums izmantot minētos noteikumus, zinot, ka pat tad, ja tie tiktu atzīti par spēkā neesošiem, valsts tiesa tomēr varētu papildināt līgumu vajadzīgajā mērā tā, lai tādējādi nodrošinātu minēto pārdevēju un piegādātāju intereses (spriedums, 2021. gada 29. aprīlis, *Bank BPH, C-19/20*, EU:C:2021:341, 68. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 70 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka iesniedzējtiesas iecerētā interpretācija, pamatojoties uz Civilkodeksa 65. pantu, *in fine* nozīmētu pārskatīt pamatlietā aplūkotā indeksācijas noteikuma saturu, jo šīs interpretācijas rezultātā, ieviešot atsauci uz ārvalsts valūtas “tirgus vērtību”, tiktu mainīta tā izpratne.
- 71 Pat ja tiktu uzskatīts, ka iesniedzējtiesas piedāvātā interpretācija atbilst kopīgai izpratnei, kāda līguma pusēm bija, noslēdzot līgumu, par pamatlietā aplūkoto indeksācijas noteikumu, kas tomēr, šķiet, ir pretrunā minēto lietas dalībnieku Tiesā iesniegtajiem rakstveida apsvērumiem, tomēr noteikums, kuru valsts tiesa ir atzinusi par negodīgu, ir jāatstāj nepiemērots saskaņā ar Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktu, bez iespējas grozīt tā saturu.
- 72 Tikai tad, ja negodīga noteikuma atzišana par spēkā neesošu uzliktu tiesai pienākumu atcelt līgumu kopumā, ar to patērētājam radot īpaši nelabvēlīgas sekas, tādējādi, ka pēdējais minētais ar to tiktu sodīts, valsts tiesa varētu aizstāt šo noteikumu ar papildinošu valsts tiesību normu (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2021. gada 4. februāris, *CDT, C-321/20*, nav publicēts, EU:C:2021:98, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 73 Tomēr it ticis nospriests, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tas, ka līguma trūkumi, ko izraisījusi tajā ietvertu negodīgu noteikumu atcelšana, tiek novērsti, pamatojoties tikai uz vispārējām valsts tiesību normām, kurās ir paredzēts, ka šajā tiesību aktā izteiktās sekas tiek papildinātas tostarp ar no taisnīguma principa vai paražām izrietošām sekām, kas nav ne dispozitīvas tiesību normas, ne tādas, kas ir piemērojamas, ja līguma puses par to vienojas (spriedums, 2019. gada 3. oktobris, *Dziubak, C-260/18*, EU:C:2019:819, 62. punkts).
- 74 Šajā gadījumā, pirmkārt, no iesniedzējtiesas nolēmumu neizriet, ka iesniedzējtiesas iecerētās interpretācijas mērķis būtu novērst līguma spēkā neesamību, pamatojoties uz to, ka tas nevarētu pastāvēt bez pamatlietā aplūkotā indeksācijas noteikuma.
- 75 Otrkārt, neskarot pārbaudes, kas jāveic iesniedzējtiesai, nešķiet, ka Civilkodeksa 65. pants, kurā ir ietverts vispārīgas interpretācijas noteikums, būtu papildinoša valsts tiesību norma.

- 76 Treškārt, Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktā paredzēto negodīga noteikuma iedarbības neesamības principu nevar atspēkot ar apsvērumiem, kas saistīti ar apstākļiem, kādos attiecīgais līgums ir ticis noslēgts un izpildīts.
- 77 Tiesa ir nospriedusi, ka, lai nodrošinātu Direktīvas 93/13 7. panta preventīvu iedarbību, valsts tiesas, kas konstatē negodīga noteikuma šīs direktīvas 3. panta 1. punkta izpratnē esamību, prerogatīva nevar būt atkarīga no tā, vai šis noteikums faktiski tiek vai netiek piemērots (rikojums, 2015. gada 11. jūnijs, *Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-602/13, nav publicēts, EU:C:2015:397, 50. punkts).
- 78 Šādos apstākļos tas, ka prasītāju pamatlietā interese par līguma indeksācijas noteikumu ir bijusi neliela, nevar atspēkot šī sprieduma 57. punktā atgādināto principu, saskaņā ar kuru, ja valsts tiesa konstatē starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtā līgumā ietverta noteikuma negodīgumu, tai saskaņā ar Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktu tas ir jāatstāj nepiemērots.
- 79 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmā jautājuma otro apakšjautājumu un otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 93/13 5. un 6. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj, ka valsts tiesa, kura ir konstatējusi starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtā aizdevuma līguma noteikuma par indeksāciju ārvalstu valūtā negodīgumu šīs direktīvas 3. panta 1. punkta izpratnē, interpretē šo noteikumu tādējādi, ka tiek mazināts tā negodīgais raksturs, pat ja šāda interpretācija atbilst līguma pušu kopējai gribai.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 80 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

- 1) Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtā aizdevuma līguma noteikuma, kurā ir paredzēts tās ārvalsts valūtas pirkšanas un pārdošanas kurss, kurā aizdevums ir indeksēts, saturam ir jāļauj samērā informētam, uzmanīgam un apdomīgam patērētājam, pamatojoties uz skaidriem un saprotamiem kritērijiem, saprast, kā tiek noteikts ārvalsts valūtas maiņas kurss, kas tiek izmantots, lai aprēķinātu atmaksājamo maksājumu summu, tādējādi, lai šim patērētājam pašam būtu iespējams jebkurā brīdī identificēt pārdevēja vai patērētāja piemēroto maiņas kursu.**
- 2) Direktīvas 93/13 5. pants un 6. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj, ka valsts tiesa, kura ir konstatējusi starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtā aizdevuma līguma noteikuma par indeksāciju ārvalstu valūtā negodīgumu šīs direktīvas 3. panta 1. punkta izpratnē, interpretē šo noteikumu tādējādi, ka tiek mazināts tā negodīgais raksturs, pat ja šāda interpretācija atbilst līguma pušu kopējai gribai.**

[Paraksti]